

Svensk Tidskrift

GRUNDAD 1911. NÄTTIDNING FÖR POLITIK, EKONOMI OCH KULTUR.

START REDAKTION OM SVENSK TIDSKRIFT STIFTELSE ARKIVET PODD

FÖRLAGET PRENUMERERA IN ENGLISH

Foto: Ansgar Scheffold/Unsplash.com

11 SEPTEMBER 2026

Rainer Zitelmann: Allt fler tyskar lämnar sitt land

21 procent av unga tyskar mellan 14 och 29 år har konkreta planer på att lämna Tyskland. 41 procent kan åtminstone tänka sig att göra det. Även bland befolkningen som helhet överväger var femte person att emigrera. Naturligtvis är det inte alla som säger att de funderar på att emigrera som faktiskt gör det. Men många gör det – och de blir allt fler.

År 2024 lämnade 269 986 tyskar landet. Under flera år har siffran legat stabilt på drygt en kvarts miljon om året. Det är inget nytt fenomen:

STÖD SVENSK TIDSKRIFT

Få Sveriges
LIBERALKONSERVATIVA
VECKOMAGASIN
direkt i inkorgen
varje fredag

PRENUMERERA GRATIS
PÅ VÅRT NYHETSBREV

Genom att prenumerera på vårt
nyhetsbrev hjälper du Svensk Tidskrift
att nå ut – och stärker samtidigt vårt
värde för annonsörer.

SAFTIGTIDNING 2025 WEEK

AXESS

VETENSKAP • BILDNING • TRADITION

KORRUPTION
DÖDAR
Rothstein, Elmsky och Brown om ett globalt hot

bland tyska medborgare har nettomigrationen varit negativ i mer än två decennier. Med andra ord lämnar det konsekvent fler tyskar landet än det återvänder tyska medborgare. År 2024 var nettoförlusten 81 000 personer; förra året var den 97 000.

Det oroande är att de som lämnar till övervägande del är högutbildade: 75 procent har en universitetsexamen. "Det är", skriver Alexander Steffen i sin nyligen utkomna bok *Goodbye Deutschland*, "de kvalificerade, de med språkkunskaper, de som har alternativ, de som behövs på andra håll och som inte är beroende av Tyskland."

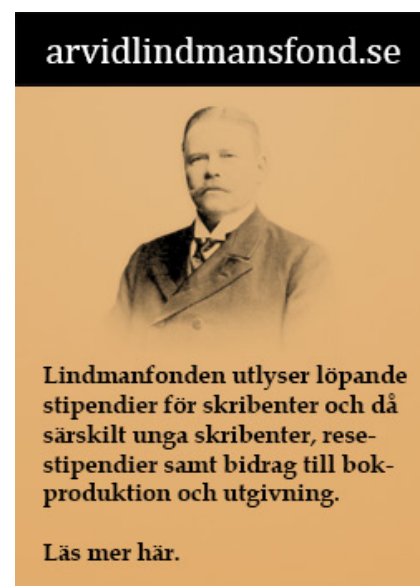
Och det handlar inte bara om dem som faktiskt emigrerar, utan också om dem som redan mentalt har lämnat landet. "När det är just dessa människor som mentalt säger upp sig är det inte ett karaktärsfel hos dem. Det är priset ett land får betala för att alltför länge ha trott att man kan mjölka prestationer, mästra människor om frihet och betrakta framgång med misstänksamhet utan att någonsin behöva betala notan."

Steffen förespråkar inte emigration. Han skriver uttryckligen att han själv vill stanna eftersom han älskar sitt land. Men han varnar för konsekvenserna när allt fler människor med låga eller inga kvalifikationer kommer till landet samtidigt som allt fler högkvalificerade lämnar det. Steffen är för invandring. Men kvalificerad invandring.

"Tyskland", skriver Steffen, "har inget problem med migrationens omfattning; landet har ett problem med dess kvalitet. Alltför ofta behåller och försörjer landet människor som belastar systemet, samtidigt som det förlorar eller driver bort människor som skulle göra landet starkare."

Steffen har talat med människor – framför allt unga – som har emigrerat eller på allvar överväger att göra det. För honom är deras motiv också en indikator på vad som går fel i Tyskland. Sammanfattat i en mening: "På andra håll är framgång en inbjudan; här är den en grund för misstänksamhet."

Tyskar är faktiskt särskilt avundsjuka på framgångsrika och förmögna människor. Det framgår också av en undersökning – som inte nämns i Steffens bok – i 13 länder som visar att den sociala avunden i Tyskland är

större än i nästan alla andra länder. Enligt [Ipsos MORI-undersökningen](#) var den endast större i Frankrike. I Polen, exempelvis, ett mycket dynamiskt och snabbt växande land, är avunden betydligt mindre.

Vad driver då de unga människor som författaren har talat med? Det grundläggande klagomålet är att staten kräver väldigt mycket av dem och tar väldigt mycket ifrån dem, samtidigt som den ger allt mindre tillbaka.

Florian är 33 år, kommer från Hamburg och arbetade i familjeföretaget. Nu planerar han att flytta till Doha. "Han kommer från kemi- och byggbranschen, en värld där regleringar, märkningskrav, ansvarsregler och leveranskedjor styr arbetsdagen. När han sade att han behandlades som en kriminell här lät han inte arg, utan utmattad."

Droppen blev en saftig bot därför att en enda av 5 000 produkter hade märkts fel på grund av ett fullständigt irrelevant tryckfel. "En stat som straffar ett mindre misstag hårdare än den någonsin belönar framgång har vänt incitamenten upp och ner."

Tobias kom till Schweiz för en praktikplats och blev kvar. För fem timmars extra arbete i veckan får han dubbelt så hög nettolön och dessutom en bostad. Men för honom och de andra personer Steffen intervjuat handlar det inte i första hand om sådana siffror. Det handlar om en känsla: Det är helt enkelt roligare att arbeta där, säger han, eftersom han upplever uppskattning inte bara från sin arbetsgivare utan i hela samhället. Tyskland, tillägger han, är inget land han skulle förknippa med det ordet.

Jan är 38 år, kommer från Bayern och bor numera i Bulgarien, där skattetrycket är tio procent. Men för honom och många andra gäller följande: "I slutändan flydde de inte från höga skatter, utan från den djupt rotade misstro som nästan automatiskt gör sig gällande i Tyskland så snart någon har fräckheten att bygga upp något eget. Skattenotan var bara det konkreta uttrycket för en känsla av främlingskap som egentligen hade funnits där länge."

Detta påminner mig om Sverige på 1960- och 1970-talen, när inte bara skattetrycket blev outhärdligt utan även [avunden mot företagare och förmögna blev utbredd](#).

Den tyske författaren Hans Magnus Enzensberger skrev på den tiden om Sverige: "I ett sådant samhälle tycks de rika inte ha mycket att skratta åt. Om det ändå bara vore skatterna! Som respektabla medborgare är de beredda att betala dem i tid, om än motvilligt. Vad som gör dem mycket mer ont är att ingen känner någon sympati för deras belägenhet."

Sverige hade, skrev Enzensberger, utvecklats till ett land där de rika kände sig "överflödiga, ringaktade och utestängda".

Steffens samtal med egenföretagare och småföretagare kan sammanfattas så här: "De misslyckades inte därför att en blankett var för lång, utan därför att de upplevde att staten behandlade dem som motståndare snarare än som de människor som hjälper till att betala för hela systemet." Vid någon tidpunkt slutar människor att kämpa mot den känslan och börjar leta efter alternativ.

En framgångsrik tennisspelare som numera bor i USA säger: "I USA upplevde jag för första gången att framgång inte är något man behöver skämmas för. I Tyskland frågar människor snabbt om man kanske vill ha för mycket. I Amerika frågar de snarare hur stort man vill göra det."

Jag kan bekräfta det Steffen skriver utifrån mina egna erfarenheter. En vän till mig, en mycket välintegrerad och högkvalificerad tysk med turkisk bakgrund, flyttade till Schweiz för en vecka sedan. Anledningen: Han vill starta företag och kan inte föreställa sig att göra det i Tyskland.

En annan vän till mig, en extremt framgångsrik – och förmögen – investerare, har sedan flera år tillbaka bott i Abu Dhabi.

"Jag lämnade inte landet på grund av skatterna", säger han. "Jag lämnade det på grund av avunden."

Rainer Zitelmann är författare till [Myter om kapitalism](#)

◀ Renate Larssen: Skärmen
äter upp skolan

Intervju: Busch vill göra
Sverige starkare, friare
och mer jämlikt

